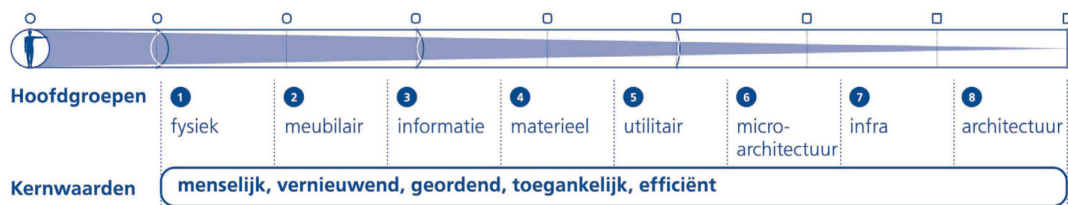

**Ontwerpprincipes
grafisch ontwerp**

Ontwerpprincipes grafisch ontwerp

Binnen de spooromgeving komen zeer veel verschillende grafische uitingen voor, elk met hun eigen uitstraling, kleur, typografie en gebruiksgrafiek. Het Spoorbeeld brengt hierin structuur aan door het opstellen van ontwerpprincipes. De grafische vormgeving heeft op vrijwel alle elementen een zekere invloed en wordt ingezet bij het specificeren van functionaliteit en identiteit.

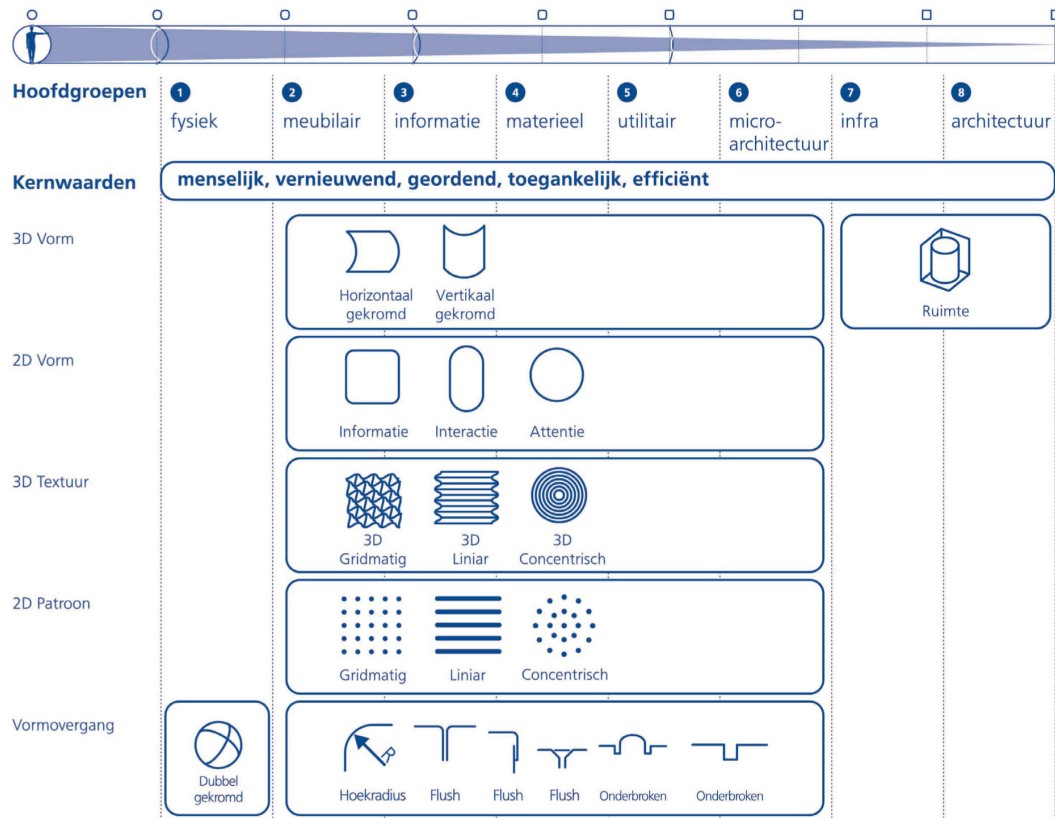

Kernwaarden

Voor het grafisch ontwerp gelden de bekende kernwaarden van het Spoorbeeld: menselijk, toegankelijk, geordend, efficiënt en vernieuwend. Per kernwaarde zijn de uitwerkingen weergegeven die specifiek toepasbaar zijn voor de productgrafiek:

- **Menselijk** - Alle elementen dienen te voldoen aan een helder ontwerp, dat door zijn eenvoud en fysiek de functie vertaalt. Gebruikers moeten de functie kunnen herkennen van het hun aangeboden product. Het ontwerp moet dus zijn afgestemd met klantenwensen, gevoelens en verwachtingen. Aandacht voor detail.
- **Toegankelijk** - De (grafische) vormgeving moet het communicatiedoel maximaal begrijpelijk laten zijn voor iedereen (design for all en de internationale reiziger).
- Continuïteit en consequente tekst, schrijfwijze en beeldtaal. Dit geldt ook voor pictogrammen, symbolen en tekens.
- Eenmaal gekozen volgorde van gegeven informatie aanhouden.
- Relevante informatie gefaseerd aanbieden (alleen datgene aanbieden wat op die locatie zinvol is). Informatie zo beknopt mogelijk aanbieden.
- Logische combinaties die het gebruik ten goede komen. Overzichtelijke indeling met functionele en duidelijke informatieweergave en -indeling.
- **Vernieuwend** - Innovatieve oplossingen door toepassing van nieuwe inzichten en technieken. Productgrafiek dient toekomstwaarde te hebben en duurzaam te zijn.
- **Geordend** - Door de toepassing van de voorgeschreven (ruimtelijke- en grafische) vormprincipes ontstaat een herkenbare en logische samenhang van de productelementen. Standaardisatie in de vorm van een modulair systeem van een stramen en richtinggevend criteria (lay-out en typografie) voor productgrafiek (inclusief leesafstand, schrijfwijze, leesbaarheid, onderscheidbaarheid, verschil in hiërarchie en belangrijkheid etc.).
- **Efficiënt** - Directe vertaling en integratie van de boodschap en het communicatiedoel in het ontwerp. Form follows function (verschijningsdoel is afhankelijk van het doel en functie). Standaardisatie door consequente toepassing van informatiemiddelen (pictogrammen, informatiehoogten, corpgroottes etc.).

Ontwerpprincipes

Vorm

Voor de 2D-vorm worden drie grafische elementen aangereikt: de **cirkel**, de **pilvorm** en de **rechthoek met afgeronde hoekpunten**.

De **cirkel** staat voor attentie. In de productgrafiek wordt de cirkel ingezet daar waar een onderdeel speciale aandacht vraagt zoals bij (belangrijke) bedieningselementen.

De **pilvorm**, een rechthoek met aan twee zijden een halve cirkel, wordt toegepast op plaatsen waar de gebruiker een interactie heeft met het product. Bij productgrafiek wordt de plaats van interactie gemarkeerd met deze vorm.

De **afgeronde rechthoek** wijst naar de functie informatie. Deze vorm heeft altijd een gelijke radius op de hoeken. De rechthoek markeert in productgrafiek de plaats van informatievoorziening.

Patroon

2D-patronen worden toegepast daar waar zij een functionele toevoeging bieden aan het product. Voor toepassing van patronen kan worden gekozen uit een **gridmatig** (puntsgewijze), een **lineaire** of een **concentrische** verdeling (rondom één punt).

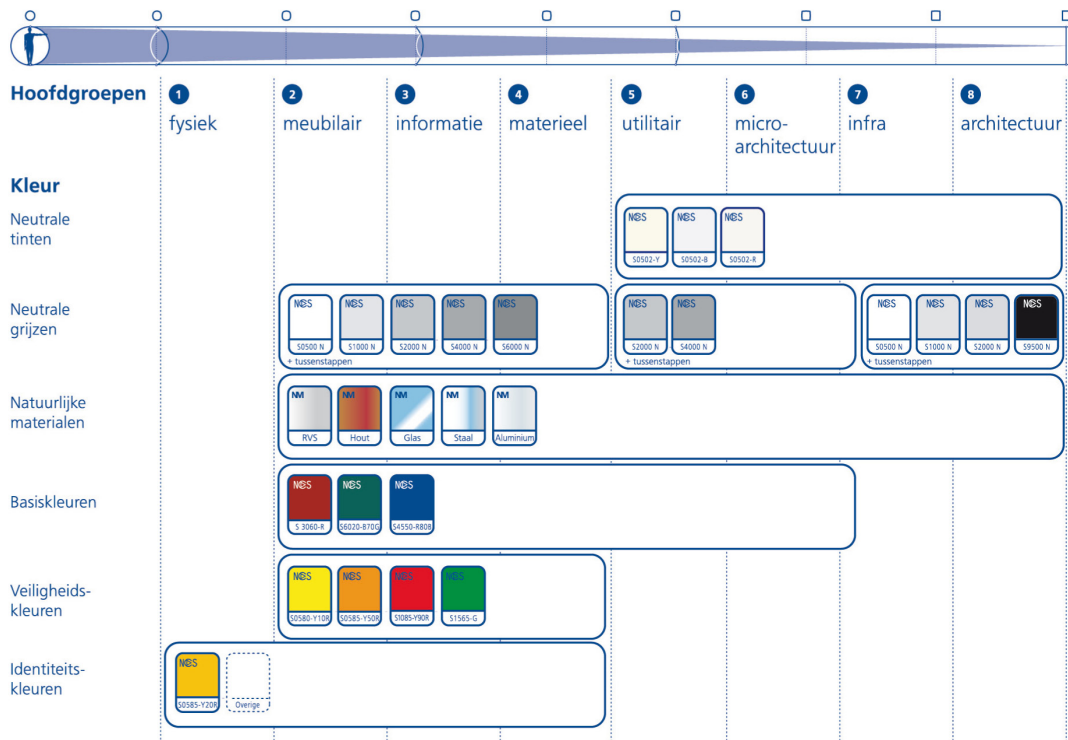
Een **gridmatig patroon** bestaat uit cirkels die orthogonaal op een product worden toegepast. Dit patroon heeft de voorkeur boven andere.

Een **lineair patroon** wordt toegepast daar waar de richting wordt benadrukt. Dit patroon bestaat uit langgerekte pilvormen en wordt horizontaal of vertikaal toegepast.

Het **concentrische patroon** wordt toegepast waar een functioneel centrum wordt benadrukt (bijvoorbeeld bij luidsprekers). Dit patroon bestaat uit cirkels.

Kleur

Het kleursysteem dat voor het Spoorbeeld is ontwikkeld, wordt gebruikt voor alle 2D-toepassingen en is gekoppeld aan de tweedimensionale vormtaal. De 2D-toepassingen zijn vaak onderdeel van 3D-elementen (productgrafiek, bewegwijzering, kleurstelling materieel etc.). Kunst valt buiten het Spoorbeeldkleursysteem.

Kleurtoepassing in communicatiefunctie

Attentie

Basiskleur voor de functie 'informatie': NCS S 4550-R80B.

Veiligheidskleuren voor de functies:

'veilig': NCS S 1565-G,

'aandacht': NCS S 0580-Y10R,

'waarschuwing voor gevaar': NCS S 0585-Y50R,

'gevaar': NCS S 1085-Y90R.

Interactie

Profileringsdomein 'en' 'neutraal+%': de corporate of identiteitskleuren worden toegepast om de eigen identiteit van het betrokken bedrijf te benadrukken. (Spoor)bedrijven kunnen in hun eigen domein deze kleur geheel, en in het domein 'neutraal+% ' voor een zeker percentage hanteren.

Basiskleur voor de functie 'informatie': NCS S 4550-R80B.

Neutraal grijs: NCS S 0500-N.

Veiligheidskleuren voor de functies:

'veilig': NCS S 1565-G,

'aandacht': NCS S 0580-Y10R,

'waarschuwing voor gevaar': NCS S 0585-Y50R,

'gevaar': NCS S 1085-Y90R.

Informatief

Basiskleur voor de functie 'informatie': NCS S 4550-R80B.

Neutraal grijs: NCS S 0500-N.

Kleurtoepassing in de productgrafiek

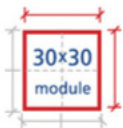
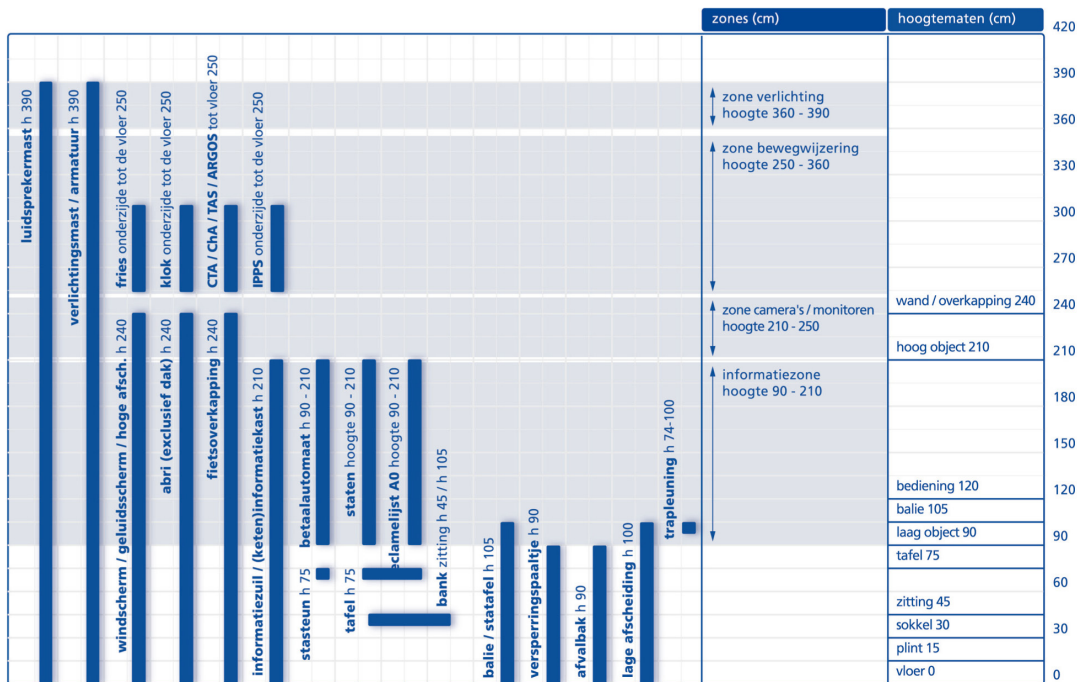
2D-elementen als onderdeel van 3D-elementen (productgrafiek, bewegwijzering, kleurstelling materieel, etc.) worden bepaald door het Spoorbeeldkleurensysteem.

Typografie

In de jaren '90 is binnen een aanpassing van de NS huisstijl gekozen voor het lettertype NS Sign (een gemodificeerde Frutiger). Belangrijk voor deze letterkeuze is de leesbaarheid, geschiktheid en toepasbaarheid in onder andere bewegwijzering en geschiktheid als elektronische letter voor beeldschermen. Voordeel is tevens dat de letterfamilie uit veel variaties bestaat. In de stationsomgeving wordt alleen de NS Sign toegepast. Dit blijft ook in het Spoorbeeld het enige toegestane lettertype. Toegestane variatie uit de letterfamilie is de bold versie.

Richtlijn Kleurtoepassing

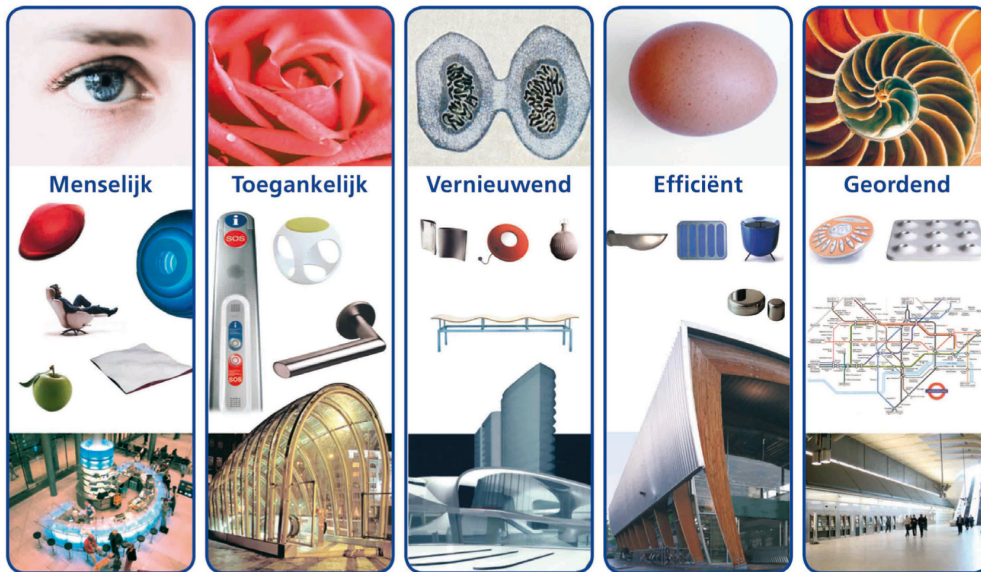
- De toewijzing van kleuren is gekoppeld aan de 2D-vorm.
- Basiskleuren kunnen niet gecombineerd worden met een eigen nuance.
- Veiligheidskleuren moeten voor veiligheidsaspecten worden toegepast.
- Zo veel mogelijk toepassen van door-en-door gekleurde materialen (leder, tapijt, rubber, etc.).
- Voor onderdelen die onderhevig zijn aan duurzaam gebruik en slijtage alleen natuurlijke materialen (RVS, aluminium, staal, et cetera) gebruiken.
- Kwaliteitsmaterialen zo min mogelijk kleuren (glas, hout, RVS, aluminium, etc.).
- Voor bepaalde kleurproductietechnieken mogen de Spoorbeeldkleuren worden vertaald naar PMS. Voor het direct en via zeer uiteenlopende media communiceren van berichten kan, naast de vastgelegde corporate afspraken op het gebied van kleur, vorm, formaat en typografie, gebruik worden gemaakt van een veel groter scala van subkleuren. Deze zijn niet vastgelegd en worden bepaald door tijdgebonden invloeden, zoals actuele designtrends, stijl en doelgroep. De levensduur van de vormgeving van deze communicatie-uitingen loopt zeer uiteen en is over het algemeen kort.

De ruimte tussen 240 en 250 cm is een strook die de 'visuele ruimte' aangeeft tussen de elementen die op de grond zijn bevestigd (tot 240 cm) en de elementen die in de ruimte hangen (vanaf 250 cm). Deze ruimte is tevens nodig om te voorkomen dat deze elementen fysiek met elkaar in aanraking komen. de visuele ruimte tussen 240 en 250 cm is of vrijgehouden of is visueel vrij d.m.v. een terugliggend element.

Modulair maatsysteem

Verhoudingen binnen de grafische vormgeving zijn daar waar mogelijk herleidbaar tot het modulaire maatsysteem, zoals dat is omschreven in het hoofdstuk Ontwerpprincipes. De basis daarvan is de modulemaat van 30 centimeter. Voor de meeste toepassingen echter zijn de te gebruiken stramienen en de specifieke richtlijnen voor lay-out en typografie vastgelegd in diverse handboeken.

Stijlkenmerken

De stijl waarin een product zich presenteert draagt bij aan de gewenste identiteit en draagt bij aan de herkenbaarheid van een productfamilie. Een uniforme stijl komt voort uit een zuivere toepassing van de ontwerpprincipes. In de praktijk zal dit echter niet leiden tot uniforme en voorspelbare vormen. Het creatieve proces en het streven van ontwerpers om unieke originele producten te ontwikkelen staat hiervoor garant. Ook voor de productgrafiek moet worden voorkomen dat de wijze waarop het Spoorbeeld in het product tot uiting komt, dus de stijl van de productvormgeving, wordt bepaald door de individuele ontwerpqualiteiten of interpretatie van het ontwerpbureau. Hulpmiddel om het stijlpatroon weer te geven is het 'moodboard': een verzameling afbeeldingen die iets zegt over het beeld en de beleving die moet worden opgeroepen. Een herkenbare Spoorbeeldkarakteristieke verschijningsvorm zal ontstaan als de belevingswaarden worden gehanteerd.

Belevingswaarden Stijl

- Design is performance made visible.
- Geen vormgeving vanuit traditie, maar vanuit een beleidsmatig kwaliteitsniveau.
- Helder en functioneel, met een vleugje van iets meer.
- Design met toekomstwaarde.
- Karakteriseren en uitstralen van het - Spoorbeeld en -kwaliteit.
- Geen opdringerige vormtaal, grafiek en kleurstelling.
- Diversiteit zonder uniforme concepten.
- Aandacht voor detail.
- Vasthouden aan de 'grote lijn' gebaseerd op visie en missie.
- Krachtige en direct aansprekende beeldtaal. Integratie beeldende kunst.

